सुकृतप्रयोगैः। तं पूर्व्वजन्मजनितं तु विमृष्य सम्यक् कार्य्या सभा तदुपदिष्टयथोक्तशान्तिः"१ अ०।

२नपुंसकता "साध्वी यौवनसम्पन्ना त्यक्ता दोषैर्बहिष्कृता। तेन दोषेण राजेन्द्र! नपुंस्त्वमनुगच्छति। मूष्कच्छेदनकृद्यस्तु सोऽपि षण्डत्वमश्नुते। रजस्वलाम् स्थितां भार्य्यां सन्निधौ यो न गच्छति। षण्डत्वन्तु भवेत् तस्य जन्म चासाद्य भूपते!"।

३अल्पायुःप्रजता "शृणु विप्र! पुरा स्नातुं गतस्त्वं सरितस्तटम्। गावः कतिपयास्तत्र तृषार्त्ता वारितास्त्वया। तस्य विघ्नस्य पाकोऽयं जायन्तेऽल्पायुषः प्रजाः"।

४अकिञ्चनता "अदाता निष्ठुरो जातः स च धर्मस्य निन्दकः। महाधनो न देवाग्निं ब्राह्मणं तोषयन् पुरा। आयुःशेषे मृतिं प्राप्य गृहीतो यमकिङ्करैः। बद्ध्वा पाशेन संनीतो यत्रास्ते धर्मराड्विभुः। चित्रगुप्तेन तत्पापं विस्तृतञ्च यमाज्ञया। तेन मर्त्ये महाढ्येन हुतं दत्तं न किञ्चन। लोलाख्यस्य नरकस्य विषयेऽयं द्विजो भवेत्। आज्ञप्तः किङ्करैर्नीतो निःक्षिप्तो नरकार्णवे। लोलाख्यनरके घोरे सर्वप्राणिभयङ्करे। लोलाख्यनकरस्येह लक्षणं त्वमतः शृणु। सर्व्वत्र दर्शयेत् सर्वं भक्ष्यपानादिसर्वतः। मृगतृष्णाजलाकारं दृश्यते न तु लभ्यते। नैराश्यं प्राप्य विवशः क्षुत्पिपासासमाकुलः। बहुकालन्तु विविधं भुक्त्वा जन्म प्रपद्य च। अकिञ्चनत्वमासाद्य महाक्लेशञ्च विन्दति। अत्यर्थं कदनं भुङ्क्ते कदन्नमति दुर्लभम्। स तु भिक्षाटनेनापि जीर्णाम्बरधरः सदा"

५वियोगः"अयं दुष्टोदुराचारं दुष्टबुद्ध्या चकार यत्। स्नेहभेदकरोयस्मात्तस्माद्दण्ड्यो यमस्य हि। इत्युक्त्वा शृङ्खलैर्बद्ध्वा ताडयित्वा भृशं बहु। नीत्वा नियोगिनस्तत्र यत्रास्ते दण्डनायकः। दृष्ट्वा तं चित्रगुप्तेन तत्पापं प्रकटीकृतम्। व्यामोहके तु नरके पातितो दुर्मतिर्नृप!। व्यामोहकस्य यच्चिह्नं मानं वक्ष्याम्यशेषतः। व्यायामः सप्ततिस्तस्य योजनं दुर्वहं परम्। कुम्भाकारं निराकारं धूमोष्मव्याप्तमन्तरम्। वायोर्गतिर्न तत्रास्ति न च रश्मिर्विभावसोः। मूढस्य पतनं तत्र यश्च मैत्रीविभेदकः। ज्ञात्वा मन्त्रस्य निष्पाद्यं विमन्त्रं यो विधास्यति। सोऽपि मृत्युवशं प्राप्य मोहकाख्यञ्च गच्छति। मिथ्यापवादमन्येषां यः करोति सुधामतिः। तस्य मिथ्याभिशंसेन मोहकाख्ये गतिर्भवेत्। यानि मिथ्याभिशंसेन पतन्त्यश्रूणि रोदनात्। तानि पुत्रान् पशून् घ्नन्ति तेषां मिथ्याभिशंसिनाम्। मोहकाख्ये महाघोरे पतन्त्यते दुराशयाः। पूर्व्वापरपरिज्ञानविहीनः परिमुह्य च। एवमेतत् सहस्राणि वर्षाणि च चतुर्दश। भुक्त्वा मृगतनुं प्राप्य मृगीदेहसमाकुलः। व्यापादितोनृशंसेन नवशोकसमावृतः। मृगयूथपरित्यक्तस्त्वेकाकी तिष्ठते पुनः। सोऽपि मृत्युवशं प्राप्य मत्स्ययोनौ प्रजायते। ततोमानुष्यमासाद्य वियोगे परितप्यते"।

६नेत्रामयः। "पुरा विप्र! गृहस्थस्य दीपस्य हरणं कृतम्। तव पुत्रेण भो विप्र! तेन काणत्वमस्य वै। कोटवीञ्च प्रपश्येद्यः सतीं वापि पराङ्गनाम्। सकामः कामतो मोहाद्रतिमालक्ष्य पश्यति। सोऽपि नेत्रामयं प्राप्य सीदतीह स्वकर्मतः। सभयं निरयं घोरं संप्राप्य कदनं बहु। भुक्त्वा जन्म समासाद्य दुष्टकर्मसमुद्भवाम्। मानुषीन्तु तनुं प्राप्य निष्कृतिं न करोति यः। पुनर्जन्म समासाद्य प्राप्तं कर्म न मुञ्चति"।

७कुब्जत्वम्। "देवताप्रतिमां दृष्ट्वा यस्तां नैवाभिवादयेत्। ब्राह्मणञ्च गुरुं श्रेष्ठं ब्रह्मचारितपस्विनम्। श्मशाने जायते वृक्षः काकगृध्रोपसेवितः। भुक्त्वा कालमशेषञ्च मानुषत्वमवाप्य सः। कुब्जत्वमश्नुते तस्मात् कर्मणो मानुषो ध्रुवम्"।

८खञ्जत्वम् छिन्नपादत्वञ्च "उपानहं हरेद् यस्तु तथैव काष्ठपादुकाम्। तप्तबालुकदुर्भेद्यमङ्गे प्राप्य च सीदति। स नीतोयमदूतैश्च ताड्यमानो भृशं मुहुः। प्रवेश्यदक्षिणं द्वारं बद्ध्वा पादद्वये दृढम्। हाहाकारस्तु सर्वत्र श्रूयते यत्र भीषणः। नीत्वा यमाज्ञया दूतै रौरवे च निवेशितः। रौरवस्य च यन्मानं तन्मे निगदतः शृणु। लक्षयोजनविस्तीर्णं गभीरं स्याद्दिवावृतम्। दह्यमानस्तु तत्रैव पतितः पुनरुत्थितः। पुनः पतति तत्रैव क्रन्दमानो मुहुर्मुहुः। अनेककालमासाद्य पारं प्राप्य सुदुःखितः। मानुषीं योनिमासाद्य खञ्जपादो भवेन्नरः। गृध्रसी(छिन्नपादता)व्याधिसंयुक्तो भवेज्जन्मनिजन्मनि"।

९ छिन्नघ्राणता "श्रुतिस्मृतिकथायान्तु यस्तत्र विघ्नमाचरेत्। देवद्विजातिधर्म्मस्य सदा यो देवनिन्दकः। सोऽपि मृत्युवशं प्राप्य यत्र याति च तत् शृणु। नैर्ऋते पश्चिमे भागे पिङ्गला नाम या पुरी। पिशाचा यत्र तिष्ठन्ति सोऽपि तत्र स्वकर्म्मतः। यमाज्ञया तत्र नीतो रक्षितस्तत्र दुर्म्मतिः। तत्र दुःखं महाघोरं भुक्त्वा कर्म्मा-